

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-2-25>

УДК 332.12

*Кліваденко Руслан Леонідович,**аспірант**Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського,**вулиця Джона Маккейна, 33, м. Київ, Україна**e-mail: kliva_rus@bigmir.net <https://orcid.org/0009-0009-9733-8377>*

ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНИХ МЕХАНІЗМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РІВНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Анотація. Визначено проблеми у діяльності органів управління територіальних підрозділів державної системи цивільного захисту. Запропоновано прийняття додаткових системних заходів, вкладених у запобігання лих у регіонах і зниження втрат від них. Необхідно продовжити роботу з розвитку системи зниження небезпеки лих з урахуванням особливостей регіонів.

Запропоновано системні заходи. 1. У рамках реалізації державної політики України необхідно продовжити впровадження сучасних технологій прогнозування та попередження лих. 2. Здійснити додаткові заходи щодо модернізації центрів антикризового управління та провести організаційні заходи щодо формування інтегрованого управління у кризових ситуаціях. Одночасно з метою підвищення ефективності прийнятих рішень запропоновано методичні рекомендації органам виконавчої влади регіонів щодо здійснення додаткових заходів у сфері безпеки життєдіяльності населення: організувати регіональний нагляд, облік та забезпечити безпеку гідротехнічних та інших інженерних споруд для захисту населення, незалежно від відомчої належності; ввести заборони на заготівлю деревини та іншу господарську діяльність на територіях з чинним режимом надзвичайної ситуації та особливим протипожежним режимом, спричиненим природними пожежами; надати права головам регіональної та місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій застосовувати всі сили та засоби єдиної державної системи запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій, розташованих на території регіону; підвищити ефективність трирівневої системи антикризового управління із використанням сучасної цифрової платформи; запровадити практику комплексного застосування всіх сучасних засобів телекомунікації та зв'язку, масової інформації, соціальних мереж для доведення до населення інформації про небезпеки та засоби захисту. 3. Вжити заходів щодо підвищення якості та скорочення термінів надання допомоги людям, які постраждали від кризових ситуацій. До організаційно – методичних документів щодо здійснення компенсаційних виплат населенню доцільно внести зміни, необхідні для вдосконалення механізму доведення допомоги до громадян та контролю за діяльністю відповідних органів влади на місцях.

Ключові слова: *безпека життєдіяльності населення, державні механізми, забезпечення системи, підвищення економічного рівня.*

Як цитувати: Кліваденко Р. Л. Дослідження державних механізмів підвищення економічного рівня забезпечення системи безпеки життєдіяльності населення. *Державне будівництво*. 2024. № 2 (36). С. 378–388. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-2-25>

In cites: Klivadenko, R.L. (2024). Foreign experience in forming state policy in the social sphere. *State Formation*, no. 2 (36), 378–388. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-2-25> [in Ukrainian].

© Кліваденко Р. Л., 2024

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0

Постановка проблеми. Дослідження державних механізмів підвищення рівня економічного забезпечення системи безпеки життєдіяльності населення дозволяє відзначити, що у світі зростає конкуренція всіх рівнях від мега- до мікрорівня, розвиваються технології, наростає економічна нестабільність у світі. Збільшується кількість загроз та небезпек, які потребують дедалі більшої уваги вдосконаленню систем управління економічно безпечним та стійким розвитком складних соціально-економічних систем. Результати досліджень методології макроекономічного аналізу, розвитку конкурентного середовища, ролі інфраструктурних перетворень на економічну динаміку дозволяють створити умови формування ефективної моделі управління. Вона спрямована на забезпечення сталого економічного розвитку, підвищення якості управління ризиками у діяльності окремих структур, регіонів та країни. У ряд першочергових виходить завдання формування концепції стратегічного розвитку України, заснованої на узгодженій системі середньострокових планів та на виборі пріоритетів соціально-економічної безпеки, а також інструментів та механізмів їх реалізації.

Метою дослідження є дослідження державних механізмів підвищення економічного рівня забезпечення системи безпеки життєдіяльності населення.

Актуальність розробки методологічної основи наповнення державних механізмів забезпечення економічної безпеки, ключовим з яких є система управління ризиками, залишається наполегливою вимогою реалізації актуальних науково-методичних завдань. Рівень економічної безпеки вкрай рухливий у часі, характер і перелік викликів, небезпек і загроз постійно змінюється, що зумовлює необхідність розробки та законодавчого закріплення механізму послідовного коригування стратегічних економічних та соціальних пріоритетів країни.

З метою вдосконалення економічного забезпечення попередження та ліквідації лих різного характеру в Україні потрібно сформувані спеціалізовані структури в регіонах та профільних міністерствах, службах та агентствах. Регламенти фінансового та матеріально-технічного забезпечення даних структур формуються керівниками органів публічного управління. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення даних структур здійснюється з бюджетів відповідних рівнів та інших джерел.

На державному рівні необхідно формувати структури управління, що організовують роботу із захисту населення і територій від кризових ситуацій в керованих ними галузях національної економіки. Структура даних підсистем, включаючи органи управління, сили та засоби, регламент діяльності в економічній сфері, має визначатися відповідним органом публічного управління. Для запобігання та ліквідації наслідків лих формуються відповідні реагуючі підрозділи.

Безперервний моніторинг та обробка інформації, що надходить, а також її оперативна передача на різні рівні управління покладено на органи публічного управління. Реалізація практичних завдань покладено на сили та засоби

постійної готовності, до структури яких включені сили та засоби державних та регіональних органів публічного управління, органів місцевого самоврядування та організацій, уповноважених проводити моніторинг стану навколишнього середовища, потенційно небезпечних об'єктів та контроль ліквідації наслідків лих. Для ефективного оперативного реагування зі складу сил постійної готовності мають формуватися спеціалізовані сили підвищеної готовності.

За результатами оцінки обсягів прогнозованих лих природного і техногенного характеру в межах конкретної території повинні завчасно встановлюватись режими повсякденної чи підвищеної готовності.

Міжнародне співробітництво здійснюється на договірній двосторонній та багатосторонній основі, а також шляхом участі у роботі міжнародних організацій та проведення міжнародних гуманітарних акцій. Організація міжнародного співробітництва щодо запобігання та ліквідації лих на державному рівні здійснюється державними органами виконавчої влади. Участь у міжнародному співробітництві, організованому на регіональному рівні, забезпечується регіональними органами виконавчої влади.

Економічне забезпечення та механізми діяльності органів антикризового управління та реагуючих підрозділів встановлені законодавством України. Розробляється їх нормативно-методична база. Повинно суттєво покращити взаємодію оперативних служб та органів управління, прискорити обмін інформацією між різними рівнями управління, що забезпечить ефективність оперативних дій з ліквідації наслідків катастроф. У той же час тенденція збільшення масштабів наслідків кризових ситуацій свідчить про недостатню ефективність органів антикризового управління та підрозділів, що реагують.

Тому необхідно проаналізувати та скоригувати пріоритети у реалізації економічних та організаційних заходів, що проводяться з метою мінімізації ризиків та зменшення наслідків пожежних, природних, техногенних та біолого-соціальних катастроф. Як показує практика, витрати на реалізацію таких заходів значно менше витрат на ліквідацію кризових ситуацій. Аналіз системи запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій показує, що при реалізації державної політики недостатньо приділяється уваги комплексному та системному підходу у галузі безпеки життєдіяльності населення.

В даний час не створено організаційних, матеріальних, економічних та інших умов для реалізації запобіжних, профілактичних заходів, спрямованих на зниження природних, техногенних, пожежних та біолого-соціальних ризиків. Не забезпечується комплексний системний підхід до управління ризиками у сфері безпеки життєдіяльності населення за кризових ситуацій у регіонах. Недостатньо ефективно впроваджуються сучасні інформаційні технології, що забезпечують роботу з великими базами даних, перепідготовка управлінського та обслуговуючого персоналу для роботи з подібними системами проводиться нерегулярно. Робота за застарілими технологіями призводить до непродуктивних фінансових витрат регіональних бюджетів.

Це вимагає розробки нових методичних рекомендацій щодо реалізації комплексних заходів профілактики та попередження кризових ситуацій відповідно до реалізованих планів соціально-економічного розвитку регіонів.

З метою об'єднання зусиль органів публічного управління та організацій у сфері захисту населення та територій створена та функціонує єдина державна система цивільного захисту [1]. Вона включає в себе сукупність органів управління, сил і засобів, до повноважень яких входить вирішення питань щодо захисту населення та територій від кризових ситуацій природного та техногенного характеру. Ця державна система розвивається з урахуванням небезпек, що знову відкриваються, і загроз, використовує сучасні технології та обладнання. Завдяки її злагодженій діяльності скорочується кількість аварій, пожеж та інших надзвичайних ситуацій. Надійно забезпечується безпека людей, надається щоденна адресна допомога постраждалим.

Державні корпорації та великі об'єкти економіки також мають відповідні структури, які професійно займаються питаннями безпеки життєдіяльності відповідно до внутрішніх стандартів.

Координує діяльність державної системи цивільного захисту Державна служба України з надзвичайних ситуацій, яка реагує на всі небезпеки та загрози природного, техногенного, пожежного та біолого-соціального характеру.

Поступово зменшується кількість техногенних пожеж, мінімізуються людські жертви. В рамках державної системи цивільного захисту розробляються нові методи захисту важливих об'єктів економіки та населених пунктів від природних пожеж. Зменшується часовий інтервал реагування на кризові ситуації.

Відпрацьовуються нові підходи до фінансової допомоги постраждалим регіонам із державного бюджету за рахунок резервного фонду. Вона спрямовується переважно на виплати матеріальної допомоги та компенсацій за втрачене майно. Організується будівництво нових будинків та квартир, об'єктів соціальної та комунальної сфери.

Природні кризові ситуації великого масштабу вимагають координації всіх рівнів управління, дій пожежно-рятувальних частин та інших підрозділів. Дослідження ефективності державної системи цивільного захисту у сучасних соціально-економічних умовах свідчать про наявність низки суттєвих проблем. Складне становище, різнопланові наслідки надзвичайних ситуацій, особливості регіонів, підтоплення значних територій міст, населених пунктів та соціальної інфраструктури та інші проблеми визначають труднощі та особливості профілактики, попередження лих.

Актуальною проблемою залишається реалізація нових підходів до профілактики лих шляхом впровадження системи незалежної оцінки ймовірних ризиків, спеціального аудиту безпеки та застосування інших форм нівелювання ризиків, включаючи питання страхування, зниження часу реагування, підвищення ефективності всієї системи реагування.

Необхідно скоординувати новітні наукові розробки, спрямовані на розробку та впровадження інноваційних техніки та технологій порятунку та раннього попередження, видалені засоби спостереження з програмно-апаратними комплексами, безпілотні літальні апарати, робото розробки.

Україна в рамках концепцій довгострокового розвитку, що розробляються, повинна сформувати власні багатоцільові авіаційно-рятувальні технології, що дозволить оперативно доставляти фахівців, обладнання та гуманітарні вантажі в будь-яку точку нашої країни.

Зважаючи на виявлені основні тренди небезпек і загроз природного, техногенного та біолого-соціального характеру, необхідно спланувати та організувати виконання комплексу довгострокових заходів щодо вдосконалення законодавчої та галузевої нормативної бази для впроваджуваної системи раннього попередження та реагування на кризові ситуації.

Проблеми ефективного реагування на регіональному рівні вимагають впровадження сучасних телекомунікацій для інформування та оповіщення оперативних служб та населення. Вимогою часу є створення комплексних інтегрованих автоматизованих систем безпеки. Крім цього постає важлива проблема розробки змістовного доповнення до методології державного регулювання розвитку системи безпеки життєдіяльності населення. Потрібна підготовка органів антикризового управління на локальному рівні, які мають своєчасно оцінювати обстановку та оперативно приймати рішення, організовувати інформування та оповіщення населення, а також здійснювати повномасштабне реагування.

Аналіз стану економічного забезпечення системи безпеки життєдіяльності населення доводить необхідність урахування економічних аспектів профілактики кризових ситуацій. Видається доцільним сформувати ефективні економічні механізми стимулювання впровадження нових розробок при підготовці системи антикризового управління та реагуючих структур для дій в умовах кризових ситуацій.

Загалом в Україні забезпечується оперативне реагування на лиха різного характеру та відновлення умов життєдіяльності населення регіонах. Завдяки професійній роботі рятувальників та пожежників врятовано життя тисяч людей, виконано заходи щодо зниження кількості катаклізмів, мінімізації їх наслідків.

Водночас є проблеми у діяльності органів управління територіальних підрозділів державної системи цивільного захисту. У цьому потрібно прийняття додаткових системних заходів, вкладених у запобігання лих у регіонах і зниження втрат від них. Необхідно продовжити роботу з розвитку системи зниження небезпеки лих з урахуванням особливостей регіонів.

Розглянемо докладніше низку запропонованих системних заходів.

1. У рамках реалізації державної політики України необхідно продовжити впровадження сучасних технологій прогнозування та попередження лих.

Наглядова та профілактична робота сприяє зниженню кількості природних пожеж більш ніж на третину. Площі лісових пожеж, у тому числі через

випалювання сухої трави, поступово зменшуються. При цьому у сфері попередження лих, спричинених природними пожежами, є низка проблем, пов'язаних із слабкою профілактичною роботою, низькими готовністю та оснащенням сил та засобів, встановлених зведеними планами гасіння лісових пожеж.

З метою виключення випадків виникнення природних та лісових пожеж є доцільним регламентувати в Кодексі про адміністративні правопорушення заходи відповідальності юридичних та посадових осіб за бездіяльність у цій сфері.

Реалізація повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування має здійснюватись повною мірою, особливо при введенні на територіях міських та сільських поселень особливого протипожежного режиму, включаючи жорсткий контроль компетентних органів та громадських організацій.

Нормативи щодо утримання джерел протипожежного водопостачання для забезпечення забору води у будь-яку пору року, під'їздів до них пожежних автомобілів, а також влаштування протипожежних мінералізованих смуг вимагають постійного контролю та застосування штрафних санкцій у разі їх невиконання.

Видається доцільним підготувати проект додаткового нормативного акта, що покладає на власників та орендарів земельних ділянок у поселеннях та садівницьких об'єднаннях персональну відповідальність за протипожежний захист, регулярне збирання сухої трави на прилеглій території, а також встановлює зобов'язання щодо захисту сільгоспугідь від заростання сміттям.

2. Здійснити додаткові заходи щодо модернізації центрів антикризового управління та провести організаційні заходи щодо формування інтегрованого управління у кризових ситуаціях. В рамках територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту є необхідним підвищити значущість регіональної та місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій [2], покласти на них додаткові завдання щодо координації всіх пожежно-рятувальних підрозділів та інших сил у регіонах та прийняття необхідних рішень щодо ліквідації наслідків. У зв'язку з цим рекомендується найвищим посадовим особам регіонів особисто очолювати роботу зазначеного координуючого органу. У регіонах, де керівники персонально очолюють профілактичну роботу та ліквідацію кризових ситуацій, значно підвищується ефективність роботи, скорочуються втрати.

Одночасно з метою підвищення ефективності прийнятих рішень запропоновано методичні рекомендації органам виконавчої влади регіонів щодо здійснення додаткових заходів у сфері безпеки життєдіяльності населення:

- організувати регіональний нагляд, облік та забезпечити безпеку гідротехнічних та інших інженерних споруд для захисту населення, незалежно від відомчої належності;
- ввести заборони на заготівлю деревини та іншу господарську діяльність на територіях з чинним режимом надзвичайної ситуації та особливим протипожежним режимом, спричиненим природними пожежами;

- надати права головам регіональної та місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій застосовувати всі сили та засоби єдиної державної системи запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій, розташованих на території регіону;
- підвищити ефективність трирівневої системи антикризового управління із використанням сучасної цифрової платформи;
- запровадити практику комплексного застосування всіх сучасних засобів телекомунікації та зв'язку, масової інформації, соціальних мереж для доведення до населення інформації про небезпеки та засоби захисту.

3. Вжити заходів щодо підвищення якості та скорочення термінів надання допомоги людям, які постраждали від кризових ситуацій. До організаційно – методичних документів щодо здійснення компенсаційних виплат населенню доцільно внести зміни, необхідні для вдосконалення механізму доведення допомоги до громадян та контролю за діяльністю відповідних органів влади на місцях.

Необхідно скоротити терміни прийняття рішень щодо виплати одноразової матеріальної допомоги та фінансової допомоги у зв'язку зі втратою майна першої необхідності. Реалізувати право громадян, які втратили документи внаслідок кризових ситуацій, на звільнення від сплати державного мита та плати за відновлення документів у зонах лих. Спростити порядок подання громадянами заяв про виплату одноразової матеріальної допомоги та фінансової допомоги у зв'язку зі втратою майна першої необхідності, процедуру оформлення правовстановлюючих та інших втрачених документів.

Громадянам у зонах кризових ситуацій мають безкоштовно надаватися комплект документів про визнання житлових приміщень непридатними для постійного проживання та виписки про права окремих осіб на наявні у них об'єкти нерухомості.

При формуванні річних бюджетів передбачати фінансування заходів цивільної оборони, запобігання та ліквідації кризових ситуацій, фінансування розвитку органів антикризового управління.

З цією метою необхідно обґрунтувати методи державного регулювання забезпечення економічної безпеки населення та розробити методологічне обґрунтування цього напряму з оцінкою його впливу на регіональну та локальну безпеку. Потрібно також розробити методи оцінки ключових ризиків, ступеня регіональної готовності до запобігання їхнім проявам, методику розрахунку ймовірної інтегральної економічної шкоди від лих різного характеру.

Загалом комплекс запропонованих заходів дозволить мінімізувати економічні та інші втрати від лих, зменшити матеріальні збитки від них та скоротити витрати бюджетів усіх рівнів на ліквідацію їх наслідків.

Заходи щодо забезпечення економічної безпеки населення, запобігання та ліквідації кризових ситуацій дуже затратні. Джерела їхнього економічного забезпечення визначаються чинним державним законодавством.

На органи публічного управління у регіонах покладаються повноваження щодо фінансування цих заходів, а також щодо створення резервів фінансових та матеріальних ресурсів.

Запропоновано виділити такі види економічного забезпечення системи безпеки життєдіяльності населення (табл. 1). Організаційно-економічні заходи проводяться з метою профілактики потенційних джерел лих, а також аналізу достатності та ефективності робіт із запобігання та ліквідації кризових ситуацій на потенційно небезпечних та інших об'єктах.

Таблиця 1. – Складові економічного забезпечення системи
Table 1. – Components of the economic support of the system

Вид заходу	Складові заходи
Організаційне	Розробка декларації безпеки промислового об'єкта, ліцензування небезпечних видів діяльності, експертиза проектів, підготовка та оформлення паспортів безпеки категоризованих адміністративних територіальних одиниць.
Фінансове	Покриття ресурсів, витрачених на здійснення заходів щодо профілактики та попередження лих, за рахунок фінансових коштів, акумульованих державою, регіонами, територіальними громадами та об'єктами економіки, включаючи формування страхового фонду.
Матеріально технічне	Створення матеріальних резервів, що включають запаси продовольства, харчової сировини, транспортних засобів, засобів зв'язку, будівельних матеріалів, засобів індивідуального захисту та інших матеріальних ресурсів.
Інформаційне	Організація впровадження цифрових платформ, розвиток форм та методів інформування населення.
Економічне	Формування економічних механізмів, розвиток методів економічної безпеки, посилення контролю використання ресурсів.

Попереджає процедуру декларування безпеки обстеження потенційно небезпечних об'єктів та підготовка декларацій безпеки. У рамках даної процедури аналізується характер і масштаби можливих лих на об'єкті, що перевіряється, їх небезпека для персоналу та навколишнього населення, а також система заходів з профілактики, попередження лих та ліквідації їх наслідків.

Ліцензування проводиться для обмеження доступу до небезпечних технологій та виробництва та завершується висновком державної експертизи про повну відповідність технології, обладнання та організації виробничого процесу вимогам відповідних стандартів та норм.

Донедавна фінансові заходи щодо запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій проводилися шляхом покриття ресурсів, витрачених на профілактику та попередження лих, за рахунок фінансових коштів, акумульованих державою, регіонами, об'єктами економіки. Практика показала, що надання коштів можливе і у разі виникнення кризових ситуацій регіонального значення.

При цьому виплати мають здійснюватися незалежно від виплат страхових компаній за раніше оформленими договорами.

У даний час вищезгадані нормативні правові документи переглядаються, і розробляються нові підходи до допомоги постраждалим у зонах лих. Ухвалення необхідних нормативно-правових документів спростить процедури та терміни надання фінансової допомоги постраждалим у зонах лих. Резерви фінансових і матеріальних ресурсів повинні створюватися завчасно з метою екстреного залучення необхідних коштів у разі надзвичайних ситуацій, пожеж та інших лих.

Необхідно спростити процедури підготовки обґрунтовувальних документів на оплату державних житлових сертифікатів, ремонту та відновлення житла, визнання громадян постраждалими, на підтримку об'єктів малого та середнього бізнесу, приватних підприємців та самозайнятих людей, які опинились у зонах катаклізмів. Все вищезгадане дозволить підвищити рівень страхового захисту життя, здоров'я та майна населення у разі ймовірних природних та техногенних катастроф, істотно знизити витрати бюджетів усіх рівнів щодо запобігання та ліквідації ймовірних лих.

Використовуються й інші форми та методи економічного забезпечення заходів у сфері безпеки життєдіяльності населення, запобігання та ліквідації кризових ситуацій. Однак вони застосовуються в обмеженому масштабі та не враховують особливостей сучасного етапу економічного розвитку України. Вимогою часу є ефективна реалізація прийнятих Урядом України державних програм у сфері захисту населення та територій від кризових ситуацій. У рамках програм державою та регіонами повинні регламентуватися та стимулюватися заходи розвитку системи економічної безпеки населення на перспективу, розроблятися та виконуватися довгострокові заходи щодо підвищення її ефективності з урахуванням досвіду роботи.

Проведені дослідження вказують на необхідність науково – методичних розробок у цій сфері та стимулювання впровадження фінансових моделей довготривалого розвитку системи безпеки життєдіяльності населення. Потрібно оцінити вплив методології державного регулювання розвитку економічної безпеки населення на стійкість економічного розвитку регіонів, виявити ключові ризики, визначити пріоритети та запропонувати систему заходів щодо їх мінімізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту» від 9 січня 2014 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій» від 17 червня 2015 р. N 409. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP150409>

Стаття надійшла до редакції 15.09.2024 р.

Стаття рекомендована до друку 28.10.2024 р.

Klivadenko R. L.,

Postgraduate Student of the V. I. Vernadsky Taurida National University,

33 John McCain Street, Kyiv, Ukraine

e-mail: kliva_rus@bigmir.net

<https://orcid.org/0009-0009-9733-8377>

FOREIGN EXPERIENCE IN FORMING STATE POLICY IN THE SOCIAL SPHERE

Annotation. Problems in the activities of the management bodies of the territorial divisions of the state civil protection system were identified. It was proposed to adopt additional systemic measures invested in preventing disasters in the regions and reducing losses from them. It is necessary to continue work on developing a disaster risk reduction system taking into account the specifics of the regions.

Systemic measures were proposed. 1. Within the framework of the implementation of the state policy of Ukraine, it is necessary to continue the introduction of modern technologies for forecasting and preventing disasters. 2. To carry out additional measures to modernize anti-crisis management centers and carry out organizational measures to form integrated management in crisis situations.

At the same time, in order to increase the effectiveness of the decisions taken, methodological recommendations were proposed to the executive authorities of the regions on implementing additional measures in the field of safety of life of the population: to organize regional supervision, accounting and ensure the safety of hydraulic and other engineering structures for the protection of the population, regardless of departmental affiliation; introduce bans on timber harvesting and other economic activities in territories with a current state of emergency and a special fire prevention regime caused by natural fires; grant the heads of regional and local commissions on technogenic and environmental safety and emergencies the right to use all the forces and means of a unified state system for the prevention and elimination of emergencies located in the region; increase the efficiency of the three-level anti-crisis management system using a modern digital platform; introduce the practice of comprehensive use of all modern means of telecommunications and communications, mass media, and social networks to provide information about dangers and means of protection to the population.

3. Take measures to improve the quality and reduce the time for providing assistance to people affected by crisis situations. It is advisable to make changes to the organizational and methodological documents on the implementation of compensation payments to the population that are necessary to improve the mechanism for providing assistance to citizens and control over the activities of relevant local authorities.

Currently, the above-mentioned regulatory legal documents are being revised, and new approaches to assisting victims in disaster zones are being developed. The adoption of the necessary regulatory legal documents will simplify the procedures and terms of providing financial assistance to victims in disaster zones. Reserves of financial and material resources should be created in advance in order to urgently attract the necessary funds in case of emergencies, fires and other disasters.

It is necessary to simplify the procedures for preparing supporting documents for paying for state housing certificates, repairing and restoring housing, recognizing citizens as victims, supporting small and medium-sized businesses, private entrepreneurs and self-employed people who find themselves in disaster zones. All of the above will allow to increase the level of insurance protection of life, health and property of the population in the event of probable natural and man-made disasters, significantly reduce the costs of budgets of all levels for the prevention and elimination of probable disasters.

Other forms and methods of economic support for measures in the field of population safety, prevention and elimination of crisis situations are also used. However, they are applied on a limited scale and do not take into account the peculiarities of the current stage of economic development of Ukraine. The requirement of the time is the effective implementation of the state programs adopted by the Government of Ukraine in the field of protecting the population and territories from crisis

situations. Within the framework of the programs, the state and regions should regulate and stimulate measures for the development of the system of economic security of the population in the future, develop and implement long-term measures to increase its efficiency, taking into account work experience.

Keywords: *safety of life of the population, state mechanisms, system support, increase in economic level.*

REFERENCES

1. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Regulations on the Unified State System of Civil Protection” dated January 9, 2014 No. 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>
2. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Model Regulation on the Regional and Local Commission on Technogenic and Environmental Safety and Emergency Situations” dated June 17, 2015 No. 409. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP150409>

The article was received by the editors 15.09.2024.

The article is recommended for printing 28.10.2024.